

Pécsi Ítéltábla

Pf.III.20.004/2022/8. szám

A felperes:

felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

ügyvéd1, cím2

Az alperes:

alperes1. (cím3)

Az alperes képviselője:

kamarai jogtanácsos kamarai jogtanácsos (cím4)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperes 46. sorszám alatt

A per tárgya:

személyiségi jogi igények érvényesítése

Az elsőfokú bíróság:

Kaposvári Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

9.P.20.885/2020/45. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] A helység1, utcanév utca 27. szám alatti közműves ivóvízzel ellátott ingatlan tulajdonostársa a felperes, aki az ingatlant több családtagjával együtt életvitelszerűen használta. A víziközmű-szolgáltató alperes a fogyasztási helyen szerződött felhasználóként néhai néhai, majd 2017. február 5. napján bekövetkezett halála után a felperes volt házastársát, felperes1nét tartotta nyilván. A nyilvántartott felhasználó a kiszámlázott díjakat maradéktalanul nem fizette meg, ezért az alperes először 2012. november 27. napján, majd 2013. január 31. napján – a

szolgáltatás korlátozása következményének kilátásba helyezésével – írásban felszólította fizetési kötelezettségének teljesítésére. A tervezett vízkorlátozásról – az intézkedés bevezetését megelőzően – értesítette a Veszprém Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szervét. A felhasználó a hatvan napot meghaladó késedelem folytán felhalmozódott hátralékos díjtartozását nem fizette meg, a népegészségügyi szakigazgatási szerv a korlátozással ellentétes állásfoglalást nem hozott, ezért az alperes 2013. március 1. napján a fogyasztási helyen az átfolyó ivóvíz mennyiségét csökkentő szűkítőt helyezett el, és a korlátozást huzamosabb ideig fenntartotta.

- [2] felperesné a korlátozás miatt több esetben panasszal élt az alperesnél, majd ezek eredménytelensége miatt fogyasztóvédelmi eljárást kezdeményezett. A Veszprém Megyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatala 2019. november 20. napján kelt ügyszám számú határozatával 250.000 forint fogyasztóvédelmi bírsággal sújtotta az alperest, egyben kötelezte, hogy a panaszokkal kapcsolatos írásba foglalt álláspontját – indokolással ellátva – a panasz beérkezését követő tizenöt napon belül közölje, a perbeli fogyasztási helyen alkalmazott közüzemi ivóvíz-szolgáltatás korlátozását haladéktalanul szüntesse meg úgy, hogy a vízszolgáltatás visszaállításának költségeit nem háríthatja át. A határozat indokolása szerint az eljárásban az alperes nem tudta dokumentumokkal igazolni, hogy a felhasználó panaszait megfelelően kezelte, a következmények kilátásba helyezésével a fizetési kötelezettség teljesítésére legalább kétszer írásban felszólította, továbbá az illetékes megyei népegészségügyi szakigazgatási szervet a korlátozásról értesítette, ezért mind az ügyintézése, mind az ivóvíz-szolgáltatás korlátozása jogsértő volt.
- [3] Az alperes a határozatnak eleget téve a perbeli fogyasztási helyen az ivóvíz-szolgáltatást helyreállította.
- [4] Az ivóvíz-szolgáltatás korlátozása miatt korábban a felperes maga is többször élt panasszal, kérte az alperestől a vízszolgáltatás visszaállítását és a nyilvántartott tartozásról részletes kimutatás megküldését, amely nem vezetett eredményre.
- [5] A felperes keresetében kérte annak megállapítását, hogy az alperes megsértette a tisztességes eljáráshoz és az emberi méltósághoz való jogát azzal, hogy panaszaira nem adott határidőn belül érdemi választ. Kérte továbbá az élethez, az egészséghez, a magánlakáshoz, valamint az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogai megsértésének megállapítását is, amit az alperes az ivóvíz szolgáltatás jogellenes korlátozásával és annak huzamos ideig történő fenntartásával okozott. Mindkét sérelem kapcsán kérte az alperes további jogsértéstől való eltiltását, elégtétel adására kötelezését, valamint az első sérelem kapcsán 500.000 forint, a második sérelem miatt 4.500.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezését.
- [6] Hangsúlyozta, hogy a fogyasztóvédelmi hatóság jogerős határozata megállapította az alperes jogsértő panasz ügyintézését, valamint azt is, hogy az ivóvíz-szolgáltatás korlátozására és annak fenntartására a jogszabályi feltételek hiányában jogellenesen került sor. Panaszainak érdemi kivizsgálása hiányában az őt sújtó hátrányok hosszabb ideig álltak fenn, amely ezzel összefüggésben megalapozza a sérelemdíj iránti igényét is. A szolgáltatás korlátozása pedig azért volt rendkívüli módon hátrányos, mert hét éven keresztül ellehetetlenítette az ingatlanban lakó személyek életét, zavartalan ingatlanhasználatát. A sérelemmel okozott hátrányt fokozta, hogy a korlátozás miatt ideiglenesen más címre kellett költöznie, családtagjaival nem élhetett együtt. A szolgáltatás korlátozásának következtében egészsége súlyosan megromlott, magánénekesi pályafutását nem tudta folytatni. Keresetét a víziközmű-szolgáltatásokról szóló 2011. évi CCIX. törvény (Vksztv.) 58.§-ára, a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 58/2013. (II. 27.) Kormányrendelet (Vhr.) 89/C.§-ára, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42.§, 2:43.§, 2:51.§ és 2:52.§ rendelkezéseire alapította.

- [7] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Nem vitatta, hogy a felperes panaszaira határidőn belül nem adott választ, azonban álláspontja szerint mulasztása következtében a felperes személyiségi jogai nem sérültek, továbbá a felperesnek a késedelmes válaszokból nem keletkezett nem vagyoni sérelme sem. A szolgáltatás korlátozása miatt érvényesített igénytel összefüggésben azt hangsúlyozta, hogy annak törvényi feltételei fennálltak, mert a felhasználó a fizetési kötelezettségével hatvan napot meghaladó késedelembe esett, a korlátozás előtt a jogkövetkezmények megjelölésével kétszer írásban felszólította, a népegészségügyi szakigazgatási szervet értesítette. Utalt arra, hogy a felszólítások és az értesítések megtörténtének igazolásához szükséges iratokat a fogyasztóvédelmi eljárásban valóban elmulasztotta csatolni, azonban a perben már a bíróság rendelkezésére bocsátotta a fizetési felszólításokat és a kézbesítésüket igazoló tértivevényeket, valamint a népegészségügyi szerv értesítésének másolatát.
- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes tisztességes eljáráshoz való jogát, és eltiltotta őt a jogsértő magatartás folytatásától. Kötelezte továbbá, hogy elégtételként írásban kérjen bocsánatot felperestől, amiért a megfelelő tájékoztatást határidőben nem adta meg. A keresetet az ezen felüli részében elutasította, a felperest kötelezte 340.000 forint perköltség megfizetésére, és megállapította, hogy a feljegyzett kereseti eljárási illeték az állam terhén marad.
- [9] Határozatának indokolásában felhívta a Ptk. személyiségi jogokra és megsértésük szankcióira vonatkozó rendelkezéseit, idézte az Alaptörvény tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot deklaráló XXIV. cikk (1) bekezdését. A felperes panaszai határidőben történő érdemi megválaszolásának elmulasztását a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 266.§ (1) bekezdése alapján nem vitatott tényként valónak fogadta el, és úgy értékelte, hogy az alperes mulasztásával megsértette a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő jogát. Ezért ebben a körben a jogsértés tényét megállapította, eltiltotta az alperest a további jogsértéstől és megfelelő elégtétel adására kötelezte. E jogsértés miatt azonban a felperes sérelemdíj iránti igényt alaptalannak találta, mert annak folytán a felperest sérelemdíjjal kompenzálандó nem vagyoni sérelem nem érte.
- [10] Az átfolyó ivóvíz mennyiségét csökkentő szűkítő elhelyezése és a szolgáltatás korlátozásának huzamos fenntartása, mint személyiségi jogot sértő magatartás vizsgálata során előre bocsátotta, hogy a Pp. 263.§ (2) bekezdése alapján a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése, illetve az azokban megállapított tényállás nem köti, ezért a fogyasztóvédelmi hatóság határozata ellenére maga is vizsgálta a korlátozó intézkedés jogszerűségét. Felhívta és elemezte a Vksztv. 2013. március hónapban hatályos 58.§-át, és arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a szolgáltatás korlátozására vonatkozó jogszabályi előírásokat nem sértette meg. Igazolta, hogy a perbeli fogyasztási helyen a lakossági felhasználó fizetési kötelezettségével hatvan napot meghaladó késedelembe esett, az ivóvíz szolgáltatás korlátozása következményének kilátásba helyezésével két alkalommal is eredménytelenül szólította fel fizetési kötelezettsége teljesítésére, a megyei népegészségügyi szakigazgatási szerv pedig nem hozott a korlátozással ellentétes, azt megtagadó állásfoglalást. Hangsúlyozta, hogy bár az alperes a perben a szakigazgatási szerv mindössze egy megkeresését igazolta, elfogadta azt a hivatkozását, hogy az iratok megőrzésére csak öt évig köteles. Nem találta bizonyítottnak azt a felperesi állítást, hogy az alperes által benyújtott dokumentumok valótlan adatokat tartalmaznak, az alperes nem biztosított az ingatlanban lakók számának megfelelően napi 120 liter vizet, illetve azt a hivatkozást sem fogadta el, hogy az alperes nem az illetékes népegészségügyi szakigazgatási szervet kereste meg. Azt is hangsúlyozta, hogy a felperes az állított hátrányokat elháríthatta volna a nem vitásan fennálló díjfizetési kötelezettség teljesítésével, miután a vízkorlátozás elrendelését, illetve fenntartását kizárólag ez indokolta.

- [11] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett, amelyben annak részbeni megváltoztatását és keresete maradéktalan teljesítését kérte. A bizonyítás eredményének okszerűtlen mérlegelése miatt kérte a tényállás kiegészítését, és a módosított tényállásból az elsőfokú bíróságtól eltérő következtetések levonását. Állította, hogy az alperes sem a szerződött lakossági fogyasztó kétszeri felszólítását, sem az illetékes népegészségügyi szerv kétszeri értesítését nem bizonyította. A csatolt tértivevények postakönyv hiányában nem igazolják, hogy néhail felhasználót valóban felszólította a tartozás megfizetésére, mert azok bármilyen hivatalos levelezés tértivevényei lehettek. Az elsőfokú bíróság ezért a Vksztv. 58.§-ának megsértésével állapította meg a szolgáltatás korlátozásának jogszerűségét. Hangsúlyozta, hogy a csatolt felszólító levelek tartalma nem felelt meg a törvényben rögzített követelményeknek, illetve a jogszerű korlátozáshoz legalább három felszólító levélre lett volna szükség, amiről őt, mint tulajdonostársat értesítenie kellett volna az alperesnek. Azon túlmenően, hogy az alperes a népegészségügyi szervet a törvény szerinti két alkalom helyett csak egyszer kereste meg, az egyszeri értesítést sem az illetékes szakigazgatási szervnek – a Balatonfüredi Járási Hivatal Népegészségügyi Központjának – küldte meg, hanem a Veszprém Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szervének. Ebből következően az illetékes népegészségügyi szerv az ivóvíz-szolgáltatás korlátozása tárgyában határozatot hozni nem tudott, így az alperes attól is elzárta, hogy a hatóság határozatával szemben jogorvoslatot vehessen igénybe. Az alperes azt sem igazolta, hogy a közegészségügyi követelmények teljesítéséhez szükséges ivóvízellátást legalább 20 l/fő/nap, hőségriasztáskor 50 l/fő/nap mennyiségben biztosította. Tévesnek talált az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását is, hogy az ivóvíz szolgáltatásra irányuló jogviszonyban nem lakossági fogyasztónak, hanem csak lakossági felhasználónak minősül.
- [12] Az ivóvíz-szolgáltatás jogellenes korlátozása álláspontja szerint olyan szerződésszegés, amely számára jelentős érdeksérelmet okozott, a lakóépület rendeltetésszerű használatát korlátozta. Az alperes ezzel megsértette az emberi méltósághoz, az egészséghez és a magánlakáshoz fűződő személyiségi jogait, amely személyiségi jogsértések megalapozzák a sérelemdíj – a beadvány tartalma szerint helyesen nem vagyoni kártérítés – iránti követelését. Az erre alapított keresetét a fellebbezésben körülírt anyagi jogszabályok – a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi IV. törvény) 75.§ (1) bekezdése, 76.§-a, 82.§-a és 84.§-a – megsértésével utasította el az elsőfokú bíróság. Külön kifogásolta, hogy a tisztességes eljáráshoz fűződő jogának megsértése miatt követelt sérelemdíjat az elsőfokú bíróság nem ítélte meg számára, annak ellenére, hogy az eljárás szabályainak megsértése jelentősen befolyásolta az ügy rendezésének lehetőségét, és ezáltal anyagi, valamint erkölcsi károkat is okozott számára. Megsértett eljárási jogszabályként utalt a Pp. 346.§ (5) bekezdésére is, miután az elsőfokú bíróság nem adott számot arról, hogy a jogsértés megállapítása körében a felek és a tanúk, megítélése szerint egyező nyilatkozatát milyen okból hagyta figyelmen kívül.
- [13] Az alperes hatályos fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.
- [14] A fellebbezés nem alapos.
- [15] A felperes a fellebbezésében megjelölt eljárási szabálysértés kapcsán a Pp. 381.§ (1) bekezdése szerinti fellebbezési kérelmet nem terjesztett elő, olyan hiányosságot pedig a másodfokú bíróság nem észlelt, amely a Pp. 380.§ c) pontjának alkalmazását tette volna szükségessé. A Pp. 346.§ (5) bekezdése szerinti jogi indokolás tartalmi követelménye abban áll, hogy a bíróságnak logikusan, jogilag is követhetően ki kell fejtenie a döntését megalapozó jogi érveit, utalva az irányadónak vett jogszabályokra, megjelölve, hogy mi volt az oka az alkalmazásuknak. Az Alkotmánybíróság 26/2000. (XII. 2.) AB határozatának [22] bekezdése is úgy rendelkezik, hogy a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolásának kötelezettsége, különösen

nem a fél szubjektív elvárásait is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása; az indokolásnak az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie. Az elsőfokú bíróság ítélete a szükséges mértékben tartalmazza a döntését megalapozó jogi indokolást, határozata alkalmas arra, hogy azt a másodfokú bíróság a felperes által gyakorolni kért anyagi jogi felülbírálati jogkörében eljárva a releváns tények minősítése és a levont jogi következtetések vonatkozásában felülbírálja.

- [16] Az elsőfokú ítéletnek a tisztességes eljáráshoz való jog megsértésére alapított keresetet teljesítő rendelkezéseire a fellebbezés nem terjedt ki, ezért a másodfokú bíróság Pp. 369.§ (3) bekezdés a) és c) pontja szerinti felülbírálati jogköre csak az ezzel összefüggésben igényelt sérelemdíj iránti keresetet, valamint az ivóvíz-szolgáltatás korlátozására alapított kereseteket elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezésekre korlátozódott.
- [17] Az elsőfokú bíróság a felülbírálattal érintett körben a perben jelentős tényeket a Pp. 279.§ (1) bekezdésének megfelelően, a bizonyítékok és az egyéb peradatok okszerű mérlegelésével állapította meg, ezért a tényállás fellebbezésben kért módosítása és kiegészítése szükségtelen volt.
- [18] Az alperesnek a szerződött lakossági felhasználót a Vksztv. 58.§ (4) bekezdése alapján az átvétel igazolására alkalmas módon kellett felszólítania a hátralékos fizetési kötelezettség teljesítésére. Ennek megfelelt az iratok postai kézbesítése tértivevény alkalmazása mellett. Az alperes az átvételt igazoló tértivevényeket – bár azokat a fogyasztóvédelmi eljárásban nem nyújtotta be – a perben már az iratok közé csatolta, a postázott fizetési felszólítások másodpéldányaival együtt. Ezzel a kétszeri fizetési felszólítás megtörténtét bizonyította, ahhoz a felperes által hiányolt postakönyvre nem volt szükség. A kézbesítésre vonatkozó okirati bizonyítékok bizonyító erejét a felperes azzal az általános hivatkozással, hogy álláspontja szerint más hivatalos iratok kézbesítésére került sor, alaptalanul vonta kétségbe. Nem is állította – és így nem is bizonyíthatta –, hogy a szerződött felhasználónak kétségtelenül kézbesített levelek a fizetési felszólítások helyett milyen más küldeményeket tartalmazhattak.
- [19] A másodfokú bíróság arra sem látott indokot, hogy az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetéseket vonjon le, illetve a tényeket másként minősítse.
- [20] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 8.§ (1) és (2) bekezdése alapján a Ptk. hatályba lépése, azaz 2014. március 15. napja előtti jogsértésekre, azok szankcióira, a megsértett személyiségi jogok alapján érvényesíthető polgári jogi igényekre a jogsértés idején hatályos jogszabályi rendelkezéseket, vagyis az 1959. évi IV. törvényt, az ezt követő jogsértésekre pedig a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni. A Ptk. hatálybalépése előtt megkezdődött, folyamatosan tanúsított jogsértő magatartásra – ideértve a mulasztást is – akkor is a Ptk. hatálybalépése előtt hatályos jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni, ha a jogsértő magatartás befejezése a Ptk. hatálybalépése utáni időpontra esik. A perbeli jogvitában ezért a 2013. március 1. napjától fennállott ivóvíz-szolgáltatás korlátozással kapcsolatos igények elbírálására az 1959. évi IV. törvény, a tisztességes eljáráshoz fűződő jog megsértésére alapított sérelemdíj iránti igényt kapcsán pedig a Ptk. rendelkezései voltak irányadóak. Mindennek az ügy elbírálása szempontjából meghatározó jelentősége azért nem volt, mert 1959. évi IV. törvény 75.§ (1) bekezdése, 76.§-a, 82.§-a és 84.§-a érdemi tartalmában megfelel az elsőfokú bíróság által felhívott Ptk. 2:42. § (1) és (2) bekezdésében, 2:43.§ a) és b) pontjában, 2:51.§-ában és 2:52.§-ában foglaltaknak.
- [21] Az egészséges ivóvízhez való jog az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdése szerinti testi és lelki egészséghez való alanyi jognak is részét képezi {3196/2020. (VI. 11.) AB határozat [12] bekezdése}. A megfelelő mennyiségű ivóvíz biztosításának hiánya az érintett személy mindennapi életét nyilvánvalóan elnehezíti, mind az étkezés, táplálkozás, mind a tisztálkodás,

mosdás, illetve a mosás vonatkozásában is. Ezért az ítélezési gyakorlat szerint egy lakás esetében konkrét, egyedi figyelmeztetés nélkül, huzamosabb időre a vízszolgáltatás jogellenes megszüntetése anélkül, hogy a vízvételzés egyéb lehetőségét egyértelműen biztosítanák, sértheti az emberi méltóságot (Kúria Pfv.IV.21.279/2019/7. számú ítélet), valamint a magánlakás zavartalan használatához fűződő személyiségi jogot is.

- [22] Az ivóvíz-szolgáltatást az alperes a Vksztv. 51.§ (3) bekezdése alapján az 1959. évi IV. törvény 387.§-ában szabályozott, a víziközmű-szolgáltatásba bekapcsolt ingatlan felhasználójával és sorban mögötte az ingatlan tulajdonosával kötött közszolgáltatási szerződés alapján nyújtotta. A közszolgáltatási szerződés olyan megszegése, amellyel az alperes a felperest az ivóvíz-szolgáltatástól jogellenesen elzárta, a fentiek szerint megvalósíthatott személyiségi jogsértést, az okozott sérelem jellegére figyelemmel eredményezhette az emberi méltóság, az egészséghez fűződő jog vagy a magánlakás zavartalan használatához fűződő jog megsértését.
- [23] Az elsőfokú bíróság tehát az ivóvíz-szolgáltatás korlátozása és a korlátozott állapot fenntartása tekintetében helytállóan vizsgálta, hogy történt-e az alperes részéről szerződésszegés, és megalapozott következtetést vont le arra, hogy megtartotta a szolgáltatás korlátozására vonatkozó jogszabályi előírásokat.
- [24] A víziközmű-szolgáltatásról szóló törvényi szabályozás sajátossága, hogy a közszolgáltatási szerződés csak a Vksztv. 53.§-ában részletezett esetekben szűnik meg, az a szerződött lakossági ügyfél szerződésszegése esetén sem mondható fel, még abban az esetben sem, ha a lakossági felhasználó fizetési kötelezettségének nem tesz eleget. Az 51.§ (5) bekezdése értelmében, ha a víziközmű-szolgáltatónak a felhasználási helyre vonatkozóan – akár korábbi közszolgáltatási szerződés alapján – rendezetlen követelése áll fenn, akkor az adott felhasználási hely tekintetében az 58.§ szerint járhat el, az ott írtaknak megfelelően korlátozhatja a közüzemi ivóvíz-szolgáltatást. Lakossági felhasználó esetében lehetősége van külön berendezés beépítésével időben és mennyiségben történő korlátozásra, előfizetős mérő, vagy az átfolyó ivóvíz mennyiségét csökkentő szűkítő elhelyezésére. Ezen intézkedések meghíúsulása esetén az ivóvíz-szolgáltatást akkor is felfüggesztheti, ha a létfenntartási és közegészségügyi vízigények teljesítéséhez szükséges ivóvíz-szolgáltatást az arról szóló kormányrendeletben meghatározott más elérhető módon – például közkifolyóval – biztosítja.
- [25] Az alperes által a perbeli esetben alkalmazott intézkedés szűkítő elhelyezése volt. E korlátozó intézkedés a díjtartozást felhalmozó felhasználók egészséges ivóvízhez való jogának, és így az ezzel összefüggő személyiségi jogaiknak a korlátozásaként is értelmezhető, amelyet megfelelően indokol az ivóvízzel mint végesen rendelkezésre álló értékkel való felelős gazdálkodás elve, a közszolgáltatási szerződés szerinti ellenszolgáltatás teljesítésének a felhasználót terhelő kötelezettsége, valamint a víziközmű-szolgáltató folyamatos működőképességének fenntartása és ezáltal végső soron az ellátásbiztonság elvén keresztül az ivóvízellátás általános jellegű biztosítása. Figyelemmel arra, hogy a Vksztv. 58.§-a az ivóvíz szolgáltatás korlátozását és felfüggesztését csak addig a mértékig teszi lehetővé, hogy az ne érintse a létfenntartási, közegészségügyi és katasztrófa-elhárítási vízigények teljesítését, a jogszabály rendelkezései betartásával történő korlátozás arányossága nem kérdőjelezhető meg {3196/2020. (VI. 11.) AB határozat [16] bekezdése}.
- [26] A perbeli időszakban a korlátozó intézkedés Vksztv. 58.§ (1) és (3) bekezdése szerinti együttes feltételét képezte a lakossági felhasználó hatvan napot meghaladó fizetési késedelme, a korlátozó intézkedések kilátásba helyezésével történő kétszeri fizetési felszólítása, valamint a felhasználási hely fekvése szerint illetékes megyei népegészségügyi szakigazgatási szerv legalább kétszeri értesítése. A szakigazgatási szervet az intézkedés bevezetését megelőzően értesíteni kellett, hogy a bejelentéssel nyert információkból megállapítható egyértelmű jogszabálysértés esetén lehetséges legyen a beavatkozásra. Ha a

népegészségügyi szakigazgatási szerv a korlátozás alkalmazásával ellentétes állásfoglalást hozott, az intézkedést az egyéb feltételek fennállta esetén sem lehetett alkalmazni.

- [27] Az alperes a vele szerződött lakossági felhasználót 2012. november 27. napján és 2013. január 31. napján felszólította több, 2012. évben lejárt számla alapján hatvan napnál régebben fennálló tartozás megfizetésére. A felszólítások tartalmazták a mulasztás esetére az ivóvíz-szolgáltatás korlátozásának következményét, így a Vksztv. 58.§ (3) bekezdése szerinti feltételnek megfeleltek.
- [28] Az idézett törvényi rendelkezés a késedelmes tartozás vonatkozásában kétszeri írásbeli felszólítást ír elő, így a korlátozásnak a felperes álláspontjával szemben a harmadik felszólítás nem előfeltétele. Ezen nem változtat az, hogy a késedelmes tartozás vonatkozásában közölt első illetve második írásbeli felszólítás az adott számlatartozás tekintetében értelemszerűen a második, illetve harmadik fizetési felszólítás, miután a szolgáltató a szolgáltatás díjáról szolgáltatási helyenként és időszakonként köteles számlát kibocsátani – a 2013. február 28. napjáig hatályban volt, és ezért a perbeli fizetési felszólítások kapcsán alkalmazandó – a közműves ivóvíz ellátásról és közműves szennyvízelvezetésről szóló 38/1995. (IV. 5.) Kormányrendelet 8.§ (2) bekezdése szerint. Az írásbeli felszólítások tartalmazták mind a fogyasztási helyet, mind a szerződött lakossági fogyasztó adatait, valamint a lejárt fizetési kötelezettségek összegét és eredeti fizetési határidejét. A felszólítások ezen adatok alapján nyilvánvalóan beazonosíthatóak voltak, ahhoz az elszámolás alapjául szolgáló fogyasztásmérő gyári száma nem volt szükséges. A gyári számot egyébként a Vhr. 65.§ (8) bekezdése 2016. november 20. napjától kezdődő hatállyal határozta meg a fizetési felszólítás szükségszerű tartalmaként, ez a jogszabályi rendelkezés a perbeli, évekkel korábban közölt fizetési felszólításokra nem alkalmazható.
- [29] Az ítélkezési gyakorlat szerint a víziközmű-szolgáltatáshoz való hozzáférés nem az ingatlan tulajdonjogához kapcsolódó jogosultság, hanem a lakossági felhasználók esetén a víziközmű-szolgáltatási jogviszony a közszolgáltatási szerződés megkötésével vagy a víziközmű-szolgáltatás igénybevételével keletkezik (BH2019. 307.). A szolgáltatónak ezért a fizetési felszólítást nem a tulajdonosokkal, hanem a vele szerződést kötő felhasználóval kell közölnie. A felperes által az alperes honlapjáról idézett tájékoztatásból csak arra vonható le következtetés, hogy az alperes arra vállalt kötelezettséget, miszerint a fizetési felszólításról a tulajdonos felhasználót akkor is értesíti, ha úgy rendelkezett, hogy a szolgáltató az általa bejelentett személynek – a számlafogadónak – küldje meg a számlaleveleket. Figyelemmel azonban arra, hogy a perbeli fogyasztási helyre fennálló szolgáltatási jogviszonyban a per adatai szerint néhai1 felhasználó számlafogadóként felperes1nét csak a fizetési felszólítások közlését követően, 2013. év áprilisában jelentette be, mindennek a perben jelentősége nem volt. Az alperesnek a felperes álláspontjával szemben nem volt jogszabályi kötelezettsége a fogyasztási helyül szolgáló ingatlan fogyasztóként vele szerződéses kapcsolatban nem álló tulajdonostársainak külön tájékoztatása a fennálló tartozásról.
- [30] A népegészségügyi szakigazgatási szerv értesítése körében sem volt az alperes terhére olyan mulasztás megállapítható, amely az ivóvíz-szolgáltatás korlátozásának jogszerűségét érdemben befolyásolta volna. Az alperes a perben nyilatkozott arról, hogy selejtezés miatt nincs a birtokában az értesítést igazoló okirat, ezért bizonyítási indítványa az értesítés címzettjének, a Veszprém Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szervének megkeresésére irányult. A megkeresés eredményeként a hatóság 18. sorszám alatti válaszában igazolta az értesítés tényét, csatolta a 2013. február 5. napján, a korlátozó intézkedés bevezetése előtt hozzá érkezett értesítő levél másolatát is, pótlólagos megkeresésre pedig a perbeli fogyasztási helyre vonatkozó további két értesítést igazolt. Miután pedig a lentebb részletesen kifejtettek szerint az ivóvíz-szolgáltatás korlátozásához nem a hatóság előzetes hozzájárulása, e tárgyban hozott határozata, hanem csak értesítése volt szükséges,

amennyiben bármelyik értesítés kapcsán az alperes népegészségügyi szempontoknak meg nem felelő, jogszerűtlen eljárását tapasztalta volna, úgy lehetősége lett volna az intézkedés ellen fellépni, amelyre azonban egyetlen esetben sem került sor.

- [31] A felperes a szakigazgatási szerv jogszabályszerű értesítésének megtörténtét arra hivatkozással is vitatta, hogy az alperesnek nem a Veszprém Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szervét, hanem a Balatonfüredi Járási Hivatal szakigazgatási szervét kellett volna értesítenie. A Vksztv. 58.§ (3) bekezdése a perbeli időszakban hatályos 38/1995. (IV. 5.) Kormányrendelet 9.§ (1) bekezdésével egyezően kifejezett rendelkezést tartalmazott arra, hogy a felhasználási hely szerint illetékes megyei népegészségügyi szakigazgatási szervet kellett értesíteni, függetlenül attól, hogy a 2014. január 1. napjától hatályos törvényi rendelkezés már a járási népegészségügyi intézet értesítését tette a korlátozás előfeltételévé.
- [32] A Vksztv. 58.§ (1) bekezdésének alkalmazandó rendelkezésével áll szemben a felperesnek az a jogi álláspontja, hogy a szolgáltatás korlátozásának előfeltétele a népegészségügyi szerv jogerős határozatban foglalt kifejezett hozzájárulása. A korlátozásra vonatkozó törvényi szabályozásnak azonban 2014. január 1. napjáig – majd 2015. július 24. napjától ismételten – éppen az volt a sajátossága, hogy a szolgáltatóra a népegészségügyi szervek értesítésének kötelezettségét telepítette, biztosítva ezzel, hogy a létfenntartási és közegészségügyi vízigényekhez szükséges ivóvízellátás biztosítása érdekében a szükséges esetben fellépjenek, miután annak alkalmazására a Vksztv. 58.§ (1) bekezdése szerint csak a népegészségügyi szerv ellentétes állásfoglalása hiányában kerülhetett sor.
- [33] Eltérő következtetés levonására önmagában az időközben megváltozott jogszabályi környezet sem adott alapot. A Vksztv. 58.§ (1) bekezdése 2014. január 1-jétől kezdődő hatállyal valóban úgy módosult, hogy a népegészségügyi szervek előzetes hozzájárulása kellett a korlátozásokhoz, de ezt a rendelkezést a jogalkotó 2015. július 24. napjától már nem tartotta fenn, mert indokolatlan terhet jelentett a hatóság számára. A víziközmű-szolgáltatás korlátozásának jelenleg hatályos szabályai szerint az átfolyó ivóvíz mennyiségét csökkentő szűkítő elhelyezésével történő korlátozásról a népegészségügyi szervet már értesíteni sem kell.
- [34] A szolgáltatott ivóvíz mennyiségére hivatkozással sem volt megállapítható a korlátozás jogellenessége. A perben azért nem kellett vizsgálni, hogy az alkalmazott szűkítő alkalmas volt-e a Vksztv. 58. § (10) bekezdése szerint lakónként napi 20 liter, illetve hőségriadó esetén napi 50 liter közegészségügyi vízfogyasztás biztosítására, mert az intézkedés bevezetését megelőzően értesített szakigazgatási szerv a létfenntartási és közegészségügyi vízigénynek eleget tevő ivóvízellátást a szűkítő beépítése mellett biztosítva látta, nem foglalt állást a korlátozás ellen.
- [35] Arra sem volt indok, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérően azt állapítsa meg, hogy a felperes nem felhasználónak, hanem fogyasztónak minősült. Mind az 1959. évi IV. törvény közszolgáltatási szerződéseket szabályozó 387.§-a, mind a Ptk. közszolgáltatási szerződésekre vonatkozó 6:256.§-a, mind pedig a Vksztv. 2.§ 6. és 15. pontja az ivóvíz szolgáltatást igénybe vevőt nem fogyasztóként, hanem felhasználóként nevesíti, szemben a közműves ivóvízellátást korábban szabályozó 38/1995. (IV. 5.) Kormányrendelet szóhasználatával. Ettől teljesen eltérő kérdés az, hogy a felperes a fogyasztóvédelmi intézkedések és eljárások tekintetében fogyasztónak minősül-e. Mindennek azonban az ügy érdemi eldöntése szempontjából jelentősége nem volt.
- [36] Összességében a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal a következtetésével, hogy az ivóvíz-szolgáltatás 2013. március 1-i korlátozásával összefüggésben állított személyiségi jogsértésekre alapított kereseti kérelem jogalapja nem áll fenn.

- [37] A tisztességes eljáráshoz fűződő jog megsértésére alapított sérelemdíj iránti keresetet elutasító ítéleti rendelkezés a Ptk. 2:52.§ (1) bekezdésének helytálló alkalmazásán alapul. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével egyetértett, a fellebbezés tartalmára figyelemmel annak indokait azonban részben kiegészítette.
- [38] Az elsőfokú bíróságnak a felperes tisztességes eljáráshoz való joga alperes általi megsértését megállapító ítéleti rendelkezése fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett. A felperes erre alapított sérelemdíj iránti keresetével szemben az alperes ellenkérelmében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperes személyiségi jogát a határidőben történő megfelelő tájékoztatás elmulasztásával nem sértette meg, másodlagos hivatkozása szerint jogsérelmet nem okozott.
- [39] A Ptk. 2:52.§ (1) bekezdése szerint sérelemdíjat az őt ért nem vagyoni sérelemért az követelhet, akit személyiségi jogában megsértettek. E feltétel hiányára az alperes attól függetlenül megalapozottan hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a felperes tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését megállapította. Az ítélkezési gyakorlat szerint a tisztességes eljáráshoz való jog ún. eljárási alapjog, amelynek megsértése esetén a felet általában ügyfélként és nem személyiségi jogi jelleggel éri sérelem, miután az eljárási szabálysértések hátterében nem a fél személyiségének lényegét adó ismérvek állnak. A különböző jogszabályokban meghatározott eljárási jogok – a perbeli esetben a Vksztv. 5.§-ában és a Vhr. 89/C.§-ában írt kapcsolattartás módjára és a felhasználók tájékoztatására vonatkozó minimális követelmények – megsértése eredményezheti ugyan a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjog sérülését, de nem minősül egyben személyiségi jogsértésnek (BDT2020. 4267., a Kúria Pfv.III.21.096/2020/3. számú ítélete). Személyiségi jogsértés hiányában pedig a személyiségi jogok megsértésének speciális, a Ptk. 2:52.§-ában írt jogkövetkezménye nem alkalmazható.
- [40] A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján – a Pp. 376.§ (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül eljárva – helybenhagyta.
- [41] A felperes fellebbezése sikertelen volt, az alperesnek azonban hatályos fellebbezési ellenkérelem hiányában a másodfokú eljárásban felszámítható költsége nem merült fel. A felperes személyes költségmentességben részesült, a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték ezért a Pp. 102.§ (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Pécs, 2022. április 29.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró